

ELŐFIZETÉSI AR:
 Egész évre 5 frt. — kr.
 Félévre . 2 frt 50 kr.
 Negyedévre 1 frt 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG:
 Búza utca, 1283. szám,
 hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
 Kéziratok nem adatkak vissza.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.
 MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

KIADÓHIVATAL:
 Sikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatal érdeklő közlemények küldendők.
 Nyilttérben egy sor közlési díja 10 kr.
 Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

A szarvasi regale-kérdéshez.

Hogy a szarvasi regale-jog és javak váltásáért járó összeg kiegészítéséhez egyénekenként hányan, és kik járultak a volt jobbágyok közül: biztos adatok hiányában nem tudhatom; nem tudom hasonló oknál fogva azt sem, hogy a regalejoghoz s az abból származott és származó vagyonhoz, jelenleg hány birtokos s mily részarányban tart tulajdoni igényt. Egyet azonban tudok, hogy t. i. bekövetkezett az idő-pont: a midőn ezen nagy horderejű s kivált a község jövőjére, kulturális fejlődésére messze kiható kérdés felett dönteni kell.

Az egyetértés, s a község polgárainak lelki megnyugtatása szempontjából föltötte kívánatos lenne, ha a pör küszöbén álló kérdés barátságos megoldást nyerne, s a rideg jogi szemponttól eltekintve, a városi képviselet s a részbirtokosok között méltányos megegyezés jönne létre.

Ki kell jelentenem azonban, mikép törvény és jog szerint Szarvas nagyközséget, mint jogi személyt tartom a regale-jog és javak egyedüli és kizárólagos tulajdonosának! Sőt meg vagyok győződve arról is, hogy a regale vételárának visszatérítésére sem lehet jog szerint kilátásuk a váltakozáshoz járult volt jobbágyoknak, avagy azok jogutódainak, annál kevésbbé a jog és javak felett támasztható pörben, ezek átlagának megnyerésére.

Vizsgáljuk meg a kérdést először is szorosán vett jogi szempontból.

Általánosan elfogadott jogelv, hogy „contractus, contrahentibus legem ponit”; vagyis a szerződők törvénye a szerződés!

Kétségtelen és el nem vitatható valóság, hogy a regale megváltásáról szóló szerződést, a tulajdonos földesuróság Szarvas városával, mint jogi személylyel kötötte meg. A szerződés Szarvas városa,

mint jogi személy érdekében lett az arra hivatott hatóságok által megerősítve; abban arról, hogy a regalejog s az azzal járó javak egyes egyéneknek adtak volna el: egy betűvel sincs említés téve. Nyilván való tehát, hogy a regale-jog és javak Szarvas nagyközség tulajdonaiul tekintendők!

Tudniok kellett a vételár fedezéséhez járuló egyéneknek 1845. vagy 1846-ban, midőn e kérdéses szerződés keletkezett, hogy az 1844. évi IV-ik törvényzikk létezik s hogy ezen törvényzikk szerint nem nemes honfiak is jogosítvák nemesi javak megszerzésére. Ha tehát a törvény feljogosította a „nem nemes honfiakat” nemesi javak tulajdoni megszerzésére, s az volt szándékuk a megváltkozott nem nemes szarvasi honfiaknak, hogy a regale-jogot és javakat tulajdonjogilag önmaguk számára szerezzék meg: akkor abban az időben kellett volna résen lenniök. hogy a szerződés ne a város, mint jogi személy, hanem az ő egyéniségeik személyes megnevezésével szövegeztetett legyen, s költetett volna meg az eladó földesurassággal.

Ma már hiú ábránd ama törekvés, hogy a szerzett jog és javak, az ő egyéni tulajdonaikul tekintessenek. Nem változtat ezen jogi igazságon azon körülmény sem, hogy 1875. óta e tényleges birtokban ők vannak, sem az, hogy az 1875-ben létesített egyezséget Békésvármegye törvényhatósági bizottsága jóváhagyta. Ez utóbbi védelmet alaposan megerősítleníti Baross Gábor belügyminiszternek, — Szarvas nagyközség képviseletének kérvényére, — 21829/889. IV. b. szám alatt keltezett határozata.

De ha legalább azon pont vagy záradék foglaltatott volna be a kérdéses örökbevallási szerződés szövegébe, hogy a váltakozáshoz járulók vagy jogutódaiak jogot tartanak fenn a váltakozási összeg megtérítéséhez! Ezt sem tettek. Jogilag tehát azt kell feltételezni rólok, hogy tulajdonképen nem is oly célzattal járul-

tak a megváltáshoz, hogy a jog és javak iránt valaha tulajdoni igényt, avagy a váltakozási összeg visszatérítéséhez jogot tartanak, hanem hogy a jogot és javakat, — a priori is — a város mint jogi személy javába tudták és akarták megszerzendőül tekinteni és tekintetni. Ennek ellenkezőjét, a mostani részbirtokosok tarloznak bizonyítani.

A mostani birtokosoknak tehát, — miután jogelődek a váltakozási összeg visszatérítéséhez sem tartottak fönn jogot, — stricte jure, kártérítési igényük sincsen.

Minthogy azonban a váltakozási összeget maga a város mint jogi személy előteremteni, akkori helyzetében s az akkori viszonyok közt alig ha lett volna képes; s kétséget kizáró tény lévén más részről, hogy a váltakozási összeget a „nem nemes honfiak” adták a város, mint jogi testület rendelkezésére: méltányos, és mint fennebb hangoztattam — sok érdekelt városi polgár megnyugtatása érdekében — föltötte kívánatos volna, ha a városi képviselet, az állam által adandó regale-kártalanítási összegből, visszatérítene a mostani részbirtokosoknak azon részt, melylyel jogelődek annak idején a váltakozási összeghez hozzájárultak.

Fölhozható ugyan a méltányossági tekintettel szemben azon körülmény, hogy a mostani részbirtokosok 14 éven át húzták a regale-jog és vagyon jövedelmeit, s a város közérdekében vagy semmi, vagy számba alig vehető csekély áldozatot hoztak; s nem tettek a város közérdekében oly áldozatokat, minőket a hasonló részbirtokosságból álló csabaiak városuk és polgártársaik érdekében veghez vittek.

Fölhozható — és pedig nem csekély nyomtatékkal — azon körülmény is a méltányossági tekintettel szemben, hogy a regale-vagyon a község tulajdonában és birtokában maradván,

TÁRCZA.

UTÓ-HANGOK.

I.

Elvesztettem mindörökre,
 Azt se tudom, hol jár?
 De hogy itt volt, mutatja egy
 Összezúzott oltár.

Talán-talán már az óta
 Neki sirt is ástak?
 Vagy tán vigad, — szívét, lelkét
 Odaadva másnak?

Bárhol is van, azt tudom csak:
 Nyugtát nem találja, —
 Elkiséri almába is
 Megtört szívem árnya.

Ha szeret mást, — azt tudom csak:
 Nem bír úgy szeretni,
 Hogy az Isten — mit velem tett —
 El tudja feledni!

II.

Ijesztő rém, hát újra itt vagy?
 Elhagytad ismét siri ágyad?

Gúnyold bár testem hervadását,
 Még lelkem ép, az el nem bágyadt.
 Van még erőm szemedba nézni,
 Maradt erőm a vészre, harcra, —
 S nem rémit egy ily kósza árnyak
 Megütált gúnyos démon-arca.

Szerettelek. De van jogodban
 Azért meglopnod nyugtom, álmod?
 Nem felek én, de kínos: folyton
 Sapadt képeddel szemben állnom.
 Szerettelek, — s mert nem találtam
 Benned méltót a becsülésre:
 Elhagytalak... s im átkos lelked
 Nem hágy el engem mégse, mégse!

Bármerre lépjek, ott talállak
 Fagyasztó arczod rám meresztve;
 Markodban gyilkot villogtatsz rám,
 Ostort szoritva más kezembe...
 S hazudsz, rettentőn esküdozván,
 Lelked szárnyát hogy én törém le:
 Engem szerettél, én miattam
 Buktál egedből így a mélybe.

Majd szende bájjal állsz utamba,
 Amint mikor szerettelek még,
 Mint hamvas rózsza, melynek szirmát
 Nem bonták még ki hímes lepkék...
 Szemed ragyog, de nem hiszem, hogy
 Az szúzi fény, hogy tiszta volnál!

Menj, menj, tán ép egy kéjelgőnek
 Fertős kebléről bontakoztál...

A sok rémités mind hiába!
 Hiába minden csabításod!
 Tudom ki vagy. Sem így, sem úgy
 Te üdvöm sirját meg nem ásd!
 Ne hidd, hogy üldözésed fáj tán...
 Csak az zavarja étem álmod,
 Hogy akit tisztán, hűn szerettem,
 Ilyen czudarnak kell most látnom.

III.

Ne is tagadd, látom hogy véged!
 Erőlködés csak büszkeséged —
 S rám gondolsz ébren, alva is...
 Szakitoltál, de tudva immár,
 Hogy nélkülöm rád elveszés vár,
 Megtérnél hozzám még ma is.

De sorsod az, mi egy madárnak,
 Melynek kiszállni vágya támadt
 Kis ketreczének ajtaján —
 S hogy kinn nem él meg, látva végre
 Ugy visszasír... de vége, vége!
 Helyére többé nem talál.

és annak megszüntetésére.
 Ara egy nagy üveggel 1 frt, egy kisebb üveggel 50 kr.
Brazay Kálmán.
 Budapest, IV. ker., Múzeum-körút 23. sz.
 Kapható Szarvason: Medveczky J., Nyákosik S., Mikolay J., Rélyi S., Mazar J., és Hajjas I. uraknál.
 4-12

elvállalok.
 e a legjobb
 ndi
 ve vagyok
 ztáv.

Levelezés.

Szarvas, 1889. ápril 24.

HOL A BOR?

Tekintetes Szerkesztő Ur! Egy érdekes jelenetnek voltam e hó 23-án szemtanúja, mit el nem mulaszthatok a nyilvánosság elé hozni. Mert hát mégis csak fura dolog egy furdósnel bort keresni, pedig a napokban megtörtént ez az eset Konrád János furdó tulajdonossal. Ugyanis a nevezett keddi napon azon szerencsés érte K. J.-t, hogy két borszaglás egy esküdt kíséretében berontott hozzá azon rettenetesen meglepő kérdéssel:

— Hol a szt.-andrás bor?

No ilyen kevés geographiai ismeretet nem tételeznék fel oly magas hivatali egyéniségeknél, hogy Szarvason keressenek szt.-andrás bort.

De hát ez megtörtént.

A meglepett gazda váltig szabadkoczik, hogy ő nála nincs ilyen idegen jószág, de mind hasztalan, a kutatás el lett rendelve. A kutatás első helye természetesen a pince volt. A tisztelt főszaglász úr jól kifejlett szaglói idegeit oly különös idegen szag csapta meg, mikor a pinczébe lépett, hogy szinte sügárzott az arca és szeméből csak úgy csillogtak a boldog meglepedés sugárjai, hogy hát meg van a keresett idegen portéka, megvan a hordó.

— Aha! mi van ebben? — kérde magas szellemi fenségének egész tudatával.

— Kátrány, uram, — volt a válasz.

No, de ez nem elég, hozzá fog és kezdi kóstogatni a hordó tartalmát, míg a különös íz (ő jobban tudja milyen volt) meggyőzte őt, hogy biz az még sem lehet bor.

— Gyerünk tovább! — Sorra kutaják a padlást keményt, szobákat, ágy alját, kamrát, paradicsomos üvegeket, sőt még az igen tisztelt vezérszaglász úr a szerény diák szobát is megvizsgálta legmagasabb megjelölésével, bizonyosan azt hitte, hogy azt a keresett hordócskát majd csak megtalálja a tanuló könyvei között.

Képzelmét, hogy ennyi kudarcz mennyire kihatotta őt a sodrából Dühösen neki ront az ólnak és a tyukpadlások a szegény szárnyas jószágok nagy rémületére, — mert hisz azok még nagyon felnek az ilyen magas egyéniségtől. — És mikor itt sem talált bort, végül elkeseredésében lerohant a furdóba. Már azt hittük, hogy menten bele ugrik a Körösbe, hogy lehűsse lázas felhevülését, de legnagyobb örömünkre és a bor fogyasztási hivatal megbecsült hetlen (!) szerencséjére nem ezt tette, hanem sorra vizsgálta a kabinokat, hogy a tisztelt boros hordónak nem méltózatott-e furdés végett valamelyikbe besétálni. Ez is sikertelen maradt. Már már felmondta a szolgálatot a m. kir. szaglóképesség, mikor eszébe jutott, hogy hátha furdik a tisztelt bor uraság? Nosza neki, hol egy buvár le kell küldeni a Körös fenekére hogy felkutassa, hol időzik ő tított excellenciája. Szerencsétlenségére ő még csak dohány-és borbuvár, ki a vízben elvesztí szaglói képességét.

No most már mit csináljon? Nagy megszorulásában az ő magy. kir. eszébe fordul egy kis tanácsért s nagy bölcsen kiséti, hogy rudakkal kell helyettesíteni a buvárokat. Óriási ruda: bocsajtkoztak a kasok fenekére, hogy napvilágra hozzák azt az elrejtett szt.-andrás szörnyet, de biz az itt sem sikerült. Különben hogy is kívánhatna valaki, hogy a mi szegény Körösünkben, melynek még víze is alig van bor teremjen? Hiába, a hol nincs semmi, onnan még a legkitűnőbb szaglász sem hozhat felszínre semmit. Leverten, szomorúan, eszalokozva kitűnő szaglászó képességében távozott el a fő szaglász úr két bajtársával, kísérve a háziak áldásaitól és szívőből jövő szerencsekívánataitól.

Ilyen csoda esett meg nálunk tekintetes Szerkesztő úr; mit elhallgatni nagy mulasztásnak tartanék. Ezért kérve kérem Tekintetességedet, ismertesse meg e csoda históriát a n. é. közönséggel.

Kiváló tisztetettel
M. B.
szemtanú.

Helyet engedünk a fentebbi levélnek annyival inkább, miután a fogyasztási hivatal túlbuzgó alkalmazottjának, minduntalan ismétlődő túlkapasáiról, s bosszantó hajszáiról magunknak is alapos értesüléseink vannak. Addig is, míg e tárggyal tüzetesen foglalkoznánk, szolgáljanak a fentebbi sorok az előjáróság részéről határozottan rosuló fellépést igénylő visszas állapotok illusztrálásánál. Szerk.

Ujdonságok.

— **Uj főispán Beliczey István**, Békés megye főispánja hivataláról lemondott. Helyébe, — mint az „Egyetértés” írja, — **Terényi Lajos** megyei főjegyző neveztetik ki Békés megye főispánjává.

Az ifj. majális rendező bizottsága ezenfelül felkéri mindazokat, kik meghívót tévedésből nem kaptak volna sziveskedjenek a rendező bizottsághoz fordulni.

— **Tisztelgés a miniszternél**. A múlt héten körünkben időzött Gr. Csáky Albin vallás- és közokta-

tásügyi miniszternél Husvét másodnapján Nt. Áchim Ádám esperes vezetésével melletti tisztelgett a szarvasi ág. ev. főgymnasium tanárkara s a főiskolai tanács. A miniszter lekötélő szívélyességgel fogadta a küldöttséget, melynek szónoka, Áchim esperes élénk színekkel esztelte azon hazafias és felekezeti irányú missiót, melyet főgymnasiumunk évek hosszú sora óta teljesít, s mint ilyen, legmagasabb figyelmébe ajánlotta a kiváló vendégnek, kit mi úgy is, mint a tanúgy legfőbb örét, s úgy is, mint szarvasi birtokost, tehát kétszeresen vagyunk szerencsések magunknak nevezhetni. A miniszter válaszában biztosította a tisztelgőket, mikép azon közeli viszonyt, mely őt a városhoz fűzi, szívesen fogja a szarvasi főiskola előnyére értékesíteni; majd kezét szorított a küldöttség egyes tagjaival, s rövid cerciel tartalva tréfásan reflektált az ő u. n. „germanizáló törekvéseire”, melyekre nézve óhajtaná, ha azt a küldöttség nem értené félre. Különös, — úgy mond, — hogy most germanizálással vádolják őt, ki ellen főispán korában a rohamos és tulságba vitt magyarosítást tudták be vételeknek.

— **Olesó húst** élvezhetünk már jövő hó 1-jétől kezdve. A megalakult hús-fogyasztó részvénytársaság ugyanis május hó 1-én kezdi meg működését. Az alapszabályok húsét másodnapján, a takarékpénztár helyiségében Salacz főszolgabíró előökléte mellett megtartott közgyűlésen lettek véglegesen elfogadva; ugyan itt történt megállapodás a tisztikarra nézve is. — kövélkezőképen; Elnök: Salacz Ferencz, alelnök Mázor József, pénztárnok: Pöl Károly, gazdák: Borgulya György és Melis Pál, bevásárlók: Kiss Pál és Ruzsicska János, jegyző: Kutlik Endre, felügyelő bizottsági tagok: Benka Gyula (mint elnök), Oláh Miklós, Kacsér Vilmos, ifj. Pöl Károly, választmányi tagok: Kiss Mihály, Janurik György, Tepliczky János, Huszerl Lipót, Bankó György, Klenk József.

— **Sorozás**. A szarvasi járásban a folyó évi főszorozás június hó 7-től—12-ig bezárólag fog megjelenni. Sorozás alá jönnek az 1868. 1867 és 1866-ban született hadköteles ifjak; az új vedtörvény rendelkezése szerint az 18.9-ben született korosztály tehát ez évben állítás alá nem jó.

— **Felhívás**. F. évi május hó 1-én a főgymn. ifjusági majális alkalmából alulírt társas-e b e d e t rendez az Anna-ligetben. Az ebéd fog állni: levesből, marhahúsból 2 féle mártással; 2 féle pecenye; 2 féle tésztából és sajtból 1 teríték ára: 1 frt 50 kr. A t. közönség tagjai, kik e társas-ebédben részt venni óhajtanak, sziveskedjenek e szándékukat alólírtattal tudatni. Szarvas 1889 apr. 28. STEIN JÁNOS.

— **Személyi hír**. Gr. Csáky Albin, vallás- és közoktatásügyi miniszter egy heti itt időzés után kedden d. u. családjával együtt vissza utazott a fővárosba.

— **Verekedés**. Husvét első napján déli 12 órakor disztelen, s az ünnepi hangulatot melyen meghotránkóztató jelenetet rendezett a nagy útezőn az úraság kastély közelében négy paraszt suhancz, kik piros tojás helyet kilugyanó meleg vérrrel egymás fejét festettek bíborpirossá. A hőstét után — mint akik a legelőpülete sebb dolgot műveltek — megelégedve oszlottak szét.

— **Pénztárvizsgálat**. Nt. Áchim Ádám esperes és Sziráczky János tanító a múlt szerdán d. u. az esp. özv.-árva és közpénztár hivatalos megvizsgálása céljából Tot-Komlóra utaztak.

— **Majális**. A tanuló-ifjuságnak Szerdán, május 1-én tartandó tavaszi multságára nagyban folynak az előkészületek. Mint halljuk, vidékről is többen készülnek azon részt venni. Óhajtanó hogy az időjárás készséyle meg ne zavarja a kellemesnek ígérkező multságot.

— **Thea esőgy**. Békésen szavalati és hegedű előadással összekötött sikerült thea-estélyt rendeztek f. hó 23-án kedden este a bérház disztérémben.

— **Éjjeli rendetlenkedők**. Pénteken éjjel három „emelkedett hangulatban” levő vig czimbora kószalt a „Bellehembem” utcáról útczára, s udvarokba bekiabálva és egymást kedélyesen cibálva zavarták a lakosok éjjeli nyugalalmát. Az ilyen gazdálkodókra felhívjuk a rendőrség figyelmét!

— **A békés megyei gazd. egylet** régi szokásához hven jun 10-én Pönkösd második ünnepén a szokott programmal löversenyt rendez B. Csabán, melyre ugy az úrlovárokat, valamint a gazda közönség figyelmé felhívatik. Reményleni lehet, hogy az ifjuság a szépnem mulattatására is gondolni fog, s a múlt évihez hasonló nyári multság rendezésével fogja meglepni.

— **Vidéki színészet**. F. hó 22-én ünnep másodnapján kezdte meg huszonnegy előadásra terjedő működését Bogdy Áajos színtársulata Békésen a bérház villanyvilágított nagy termében. Színre került egy német vígjáték: A sátn leánya; közönség szép számmal gyűlt be, s jól mulatott a sikerültnek mondható bemutató előadásán. A társulatban, mely Szolnokról jött át, — több újonnan szerződött tag is van; a békésiek érdeklődéssel néznek a további előadások elé. — Mező-Berénybe szintén színészek érkeztek; Husvét vasárnapján tartotta ott az első előadást Kárpáthy György társulata.

— **Utcai zene**. Ugyancsak kijutott a részünk az olcsó műélvezetekből. Mig a nagyútezőn egy háromtagú vándor zenekar (duda-kar) hallatja ékes hangcsalásait, addig a város másik részében egy szál hegedű mellett pengető egy

annak előnyeit a mostani részbirtokosok és jogutódaik amugy is élvezni fogják; s a visszatérítendő összeg sok esetben oly apróra oszlik el, hogy abból ugyan a legnagyobb résznek sokkal csekélyebb haszna lesz, sem hogy az anyagilag valamit lendíthetne rajtok.

Mind ezen ellenvetések kétségtelenül igazak, s kivált azon tétel, hogy ha a regale vagyon a község birtokába s kezelésébe jő: annak előnyeit nem csak a mostani részbirtokosok és jogutódaik, hanem a város közönsége — a közérdek fogja érezni.

Ámde az egyetértés fenntartása, fokozása, s a kedélyek megnyugtaltása — mely a községi társas élet és érdekefejlesztés egyik legfőbb tényezője — szintén tekintetbe veendő, s nem csekély mérvben mérlegelendő ezen kérdés végleges megoldásánál. A mi elvész a réven, megkerül a vámon!

Azért a szorosán vett jogi szempontnak nem szabad egész merevségében érvényesülnie, hanem karöltve kell járnia a méltányossággal. Ha tehát az érdekelt felek — s kiváólag a község mint jogi testület s a részbirtokosok — befolyásos és iránytadó férfiaknak ily értelemben sikerülend a kérdést megoldaniok: bölcs intézkedésük a községi érdek egészséges fejlődésének, s a társadalmi surlódások enyhítésének, elenyészésének veti meg igazán erős alapját.

Hőn óhajtom, hogy úgy legyen!

JANCSOVITS PÉTER,

h. ügyvéd, Békés megye árvasz. ülnöke.

A magyar-francia bizt. társ. válságos helyzete.

A „Pénzügyi Útmutató”, melyet mint megbízható szakközlöny a belügyminiszter 1888 évi 72,495. sz. körrendeletével az összes lörv. hatóságok pártoló figyelmébe ajánlott, legutóbbi 7-ik számában a következő megdöbentő hírt közli: „Egyik legutóbbi számunkban említett tettünk ama személyváltozásokról, melyek közelebb a magyar-francia bizt. társ. vezetésében beállottak. Mint értesülünk, a személyváltozások sorozata még nincsen befejezve, mert valószínű, hogy a társ. legfőbb vezetése ismét más kezekbe kerül. Hogy mi okozza ezt, elég e tekintetben utalni arra, hogy a társ. tőke jelentékeny része az eddigi vezetés hiányossága folytán oda veszett stb.”

Az „Aradi Közlöny” apr. 17-iki, s az „Egyetértés” apr. 18-iki számában részletesen foglalkoznak ezen társaság zilált viszonyaival, s miután bizt. közönségünk azon részét, mely — különösen megyénk területén számíttalanszor figyelmeztetve volt a bizt. társaságok irányában a n. v. a k. d. á. s. r. a, ezen társaság ügyei mint biztosító feleket bizonynyal érdekelni fogják, s azokat, kik a gazd. egylet jó akaratú eljárását, figyelmeztetését figyelembe nem véve az „olcsó” jelszó által lépre mentek, bizonynyal kínosan fogja érinteni mind az, a mi e társ. kebelében történik, azért ide iktatjuk az Egyetértés hivatalos számában levő részletes közlemény némely részét.

A társaság ugyanis a lapokban szelldözöttelt bajait jelezendő egy comunique küldött be az Egyetértéshez, hol a bajt csekélyebbnek szeretné feltüntetni, mint a minő valóban, mire az Egyetértés így ír:

„Ez a comunique legkevésbé képes eloszlalni azokat a nyugtalanító híreket, melyek keringenek, és a melyeknek eloszlaltása csak úgy várható, ha az igazgatóság a mérleget közzé teszi, a mi néhány nap mulva valószínűleg megtörténik és a mikor újra visszatérünk erre a tárgyra. Azt azonban a comunique is megerősíti, hogy a részvénytőke egy része elvészett. Az 1888-ik év állítólag a harmadfél millió forintot meghaladó veszteséggel záródott.” stb.

Kötelességemnek tartottam ezt a t. biztosító közönség érdekében annál inkább közzé tenni, mert miként tudva van, ugy a múlt évi körlevélben, mint az 1888. évi gazd. egyleti értesítőben rá mutattam az efféle olcsó húsrá, melynek itt is hig lett a leve.

Most midőn következik a jégelleni biztosítás ideje, újra szükségesnek látom a gazd. egylet tisztelt tagjait figyelmeztetni, hogy az „Első magyar bizt. társaság” mindenki, de különösen gazd. egyletünk t. tagjai irányában nem csak méltányos, igazságos és biztos, de jutányos is, s így jó lesz, ha biztosításaikat ugy a tűz, mint a jég ellen ezen gazd. egyletünkkel szerződési viszonyban levő szolid társaságnál eszközölik.

Z. LINSZKY ISTVÁN

a békés megyei gazd. egylet titkára.

F e k e t
David k
sen ma
Fie
ben?
összeáll
bizottsá
101. Id
fer Ado
F.-Gyarr
528 frt
frt 36 k
Kohlmar
tag.)
(Folytat

Ar
Az
rint jo
gelyével
loxera-ve
Az
sok—fő
között eg
alkalmaz
ben kere
a phyllox
mint am
szőlőfaj
tő meggy
zert mul
közni az
is megy
ségben e
szabadon
mélyégh
sen elfű
vésővel a
megfarag
hogy saját
jon a bel
spargával
a föld be
közül me
elegendő

Sze
tán kiero
kor talán
De
de nem a
nem hasz
jónak biz
kevesebb
nagyobb e
és egy go
Hogy
konkrét p
öl) ke
nemes sző
tetve elfé
lában 8 s
1024 szől

Hoz
világot se
veszőket,
tása, mint
részére ho
tetem neve
libe egymá
hosszú sorl
lehetőleg n
ret a nekü
láthatólag
db, a löbb
Jövő
egy sze
hajtást. Eze
m a g a s
közepén —
megeősödt
vesszőket e
nek, össze
állandó hel
S a r
a kiültetett
mindegyik
beojthatok
mivelet a z
tethető lesz

HIRDETÉSEK.

486/1889 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. Jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, — hogy a mezőtúri központi takarékpénztár végrehajlatának Velki Mária férj. Deutschenschmidt Józsefné végrehajtást szenvedő ellen 57 frt tőke követelés és jár iránti végrehajtási ügyében a bgyulai kir. törvényszék (a szarvasi kir. jbiróság) területén levő Szarvas községben fekvő a szarvasi 1316 tjkvben foglalt Velki Mária férj, Deutschenschmidt Józsefné nevén álló A. I. 1 rsz. a. (2002—2003) hrsz. 330 □ öl beltelkes házra az árverést 400 frtban ennel megállapított kikiáltási árban elrendelte — és hogy a fenebb megjelölt ingatlan az 1889. évi június hó 22 ik napján dél előtt 10 órakor Szarvas község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékoznak az ingatlan becslésének 10 %-át vagyis 40 frt készpénzben, vagy az 1881 LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kikiáltott óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. jbiróság telekkönyvi hatósága
Szarvason, 1889. márcz. 20.

KONTUR JÓZSEF,
kir. járásbíró.

Egy 8 ló erejű gőzcsepítő készlet jutányos árért előnyös feltételek mellett eladó.

Déreczy Ferencz-nél Kondoroson.

Van szerencsém tisztelettel tudatni hogy bevásárlási utamból hazaérkeztem.

A tavaszi és nyári idényre raktáromat dúsan felszereltem.

Alkalmi vételek folytán azon kellemes helyzetben vagyok hogy **női, leány- és gyermek-** kalapokat szép izléses kiállításban, vagy pedig dísz nélkül olcsó árban szolgálhatok.

Továbbá dúsan felszerelt **cipő nap és esernyők** 1 frttól egész 6—7. **fehérneműeket** szép divatos **nyakendőkötőket csipke, szallag** és más **diszket** dúsan választékban, a legolcsóbb ár mellett.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve

Maradtam teljes tisztelettel
Wolfmann Mina.

Hirdetmény.

Alulírott tömeggondnok közhírré teszi, hogy Diamant Áron endrődi kereskedőnek 1298 frt 94 kr. értéket képviselő csödtömege ajánlat utján eladatik.

Ennek folytán felhívatnak mindazok kik azt megvásárolni ohajlják hogy ajánlataikat 10 százalékos bánatpénzzel együtt Goldberger Gyula vál. elnök úrhoz (Budapest Sas utca) a hirdetmény keltétől számított két hét alatt beadni sziv eskedjenek.

Medjegyzetik hogy a tömeg beszerzési értéke 1742 frt 57 kr.

A csödtől tömeggondnoknál megtekinthető.
Kelt Gyulán 1889. apr. 23-án

Dr. Zöldy Géza
tömeggondnok.

Feketeterdő mellől ide származott fehér-rép a Dávid király szent muzsikáját, s éneki mellé rémségesen magyaros accentussal, hogy:

„Ezer eesik eszentépdn karácson

Fiehez ment! a méltóságán kidasszon.“

Kik fizetnek legtöbb adót a megyében? Popovics Szilveszter békésmegyei I. aljegyző összeállítása nyomán közöljük megyénk legtöbb adót fizető bizottsági tagjainak 1889. évre kimutatott névjegyzékét: 101. Id. Zalay Mihály Csorvás 526 frt 51 kr. 102. Hofler Adolf M. Berény 535 frt 53 kr. 103. Polgar Béla F. Gyarmat 533 frt 06 kr. 104. Korossy Kamill Csaba 528 frt 90 kr. (Gazdatiszt) 105. Lepény Pal Csaba 526 frt 36 kr. 106. Janurik Pál Szarvas 524 frt 78 kr. 107. Kohlmann Ferencz Gyula 520 frt 12 kr. (K kamarai tag.) 108. Schriffert József Gyula 519 frt 90 kr. (Folytatása következik.)

Közigazdaság.

Amerikai szőlő-vesszőre ojtott nemes szőlő-tövek előállításáról.

Az okos előrelátás kényszerít bennünket, miszerint jó előre gondoskodjunk eszközökről, melyeknek segítségével a hova-tovább nagyobb mérvben fellépő phylloxera-vészszel sikeresen megküzdhesünk.

Azzal már meglehetősen tisztában vagyunk, hogy a sok-többé-kevésbé eredményes — védekezési eszközök között egyedül az amerikai vesszőnek, mint alanynek alkalmazása az, mely viszonyaink között legkönnyebben keresztül vihető, s egyuttal teljesen biztosít minket a phylloxera pusztításai ellen. — Nincs tehát más mód, mint amerikai vad vesszőt ültetni, s arra a mi nemes szőlőtájakat rá ojtani... Ez bizony eléggé aggasztó meggyőződés!... Hiszen nálunk eddig csaknem pénzért mutogatták az olyan embert, aki neki mert gyürkőzni az olyan munkának, mint a szőlő ojtás!... Hogy is megy az? A beojtandó töke körül egy lábnyi mélységben eltakarítja az illető a földet, hogy a töke nyaka szabadon legyen. — A föld színétől mintegy arasznyi mélységben egy sima helyen a gyökér-nyakat vízszintesen elfűrészei, kalapács és kés segítségével meghasítja véssővel a hasítékot szét feszíti, az ojtó ágat ek alakra megfaragja, a hasítékba beleilleszti, a véssőt kihuzza, hogy saját fesz. erejétől is a hasíték szorosához simuljon a bele illesztett ojtóághoz, nagyobb biztonság okáért spargával is megkötö, a hegyibe papiros fedőt tesz, hogy a föld a hasítékba be ne jusson, s végre az egészet földdel behuzza, s örül neki mód nélkül, ha 10 ojtása közül megered 5—6 db. pedig 10—15 dbot beojtani elegendő neki egy májusi hosszú napra!

Szent Jeremiás! Ha annyi apparátussal kell ezután kieroszakolni a természettől néhány szőlő-fürtöt, akkor talán jobb lesz hozzá sem fogni.

De sőt nagyon is ilt az ideje, hogy hozzá-fogjunk de nem a régi elavult módszerekhez ragaszkodva, hanem használjuk fel e téren is a kutató emberi elme jóknak bizonyult vívmányait. — Lehet ám szőlőt ojtani kevesebb eszközzel és kisebb fáradság mellett is s mégis nagyobb eredménnyel. Elvégre elég ahhoz egy éles és egy gombolyag vastag ócska pamut fonál.

Hogy előadásom világosabb legyen, folytatom egy konkrét példával. Egy 32 öl hosszú s 8 öl széles (256 □ öl) kenderföldet kell amerikai szőlő-vesszőre ojtott nemes szőlőtövekkel kiültetnem. Rendes távolságban ültetve elér rája — négy táblára osztva — minden táblában 8 sor, s minden sorban 32 fő. Tehát kell hozzá 1024 szőlő-tő.

Hozatok tehát 1024 db amerikai vesszőt?.. A világról sem! Ha mindjárt állandó helyére ültetném a vesszőket, akkor ugyanannyi bajlódással járna azok beojtása, mint ahogy fentebb körülírtam. .. En ezen terület részére hozatok csak 200 db. amerikai vesszőt, s elültetem nevezett kenderföldem hossz-oldalának egyik szélibe egymástól egy lábnyi távolságra. (32 olnyi hosszú sorban elér valamennyi.) Az idén gondozom, hogy lehetőleg mind megeredjen, s amily könnyen ver gyökereket a nekünk legalkalmasabb faj, a Riparia-nevű: előre láthatólag nem is fog elmaradni belőle legfeljebb 5—6 db. a löbbi hajt kisebb-nagyobb hajtást.

Jövő tavasszal az idej hajtásokat visszazemzem egy sze mére, s kapok minden tőkén 2—3 erőteljes hajtást. Ezen hajtásokat Julius közepén két lábnyi magasságban zöld ojtással beojtom, s augusztus közepén — midőn már az ojtások kellőleg összeforrtak s megerősödtek — a már beojtott két lábnyi hosszú vad vesszőket elbujtásolom, hogy őszig még gyökereket verjenek, ősszel pedig — elválasztva őket az anya-tőtől — állandó helyekre ültetem,

S a reménylhető eredmény?.. Tegyük fel, hogy a kiültetett 200 db. vesszőből megeredt 190 db, ez hajt mindegyik 2—2 vesszőt (fog azonban hajtani 3—4-et is) beojtathok 380 ojtást, ezek közül — amilyen egyszerű mivelet a zöld ojtás — bizonyára megered s begyökerezethető lesz 256 db. (sikertelen lehetne 124 db?) s ez

elegendő lesz egy táblának a kiültetésére. — Jövő évben a vad tökéket ismét lemetszetnek egy szemre s a mivelet kezdődik újra, miglen négy év alatt az egész kenderföld ki lesz ültetve.

Ezen mivelet előnyei:

1. hogy az állandó helyre ültetett oltvány már megeredt, s gyökere is van, tehát — gondosan elültetve — biztosan meg fog eredni állandó helyén is s nem kell pótolgatnunk a tökéket, miglen gyökérnyakba ojtva 10 év múlva is lesz hiányzó tökének.

2. Az ojtás mód sokkal kényelmesebben s biztonságban kivihető s ha esetleg meg nem eredt vessző gyökereket nem vert, azt nem is ültetjük állandó helyére.

3. Addig, míg ojtványaink elkészülnek, a föld kapás vetemények alá használható s alaposan átmivelhető. — Esetleg régi szőlők átalakításánál — darbonként törtévé az irtás és az új ültetés — folyton lesz termő táblánk a régi még terem s mire végére érünk átalakításnak, akkorára az új ültetés már terem.

S végre még befejezésül két dolgot óhajtok részletebben megvilágítani. Azt u. i. hogy miként történik az u. n. zöld-ojtás, s mire kell ügyelni az oltványok kiültetésénél?

Zöld ojtásnak azon ojtást nevezzük, midőn a szőlőnek ez időn nőtt zöld vesszejébe ojtjuk bele más tökének ugyancsak zöld vesszejét. Tehát — mint említettem — július közepén, midőn az idej zöld hajtás eléggé meg van fásulva, de erősebb nyomással ujjaikkal még megroppantható, — amerikai vesszőbe való ojtás mellett — két lábnyi magasságban egy rügy fölött 4—5 cm. magasan vízszintesen elvágjuk a vesszőt, középen hosszban késsel ketté hasítjuk egészen a rügyig sőt a rügy alatt is még egy cm-re. A nemes vesszőt két oldalt hosszúságú alakra úgy faragjuk meg, hogy az ek hegyén innen egy cm-re szintén egy rügyet metszettünk legyen keresztül. Az így megfaragott éket a meghasított vad vesszőbe úgy nyomjuk bele, hogy az éken levő rügy-hely a vesszőn ketté hasított rügy-gyel találkozzék, azon kívül pedig a nemes vessző hancsa a vad-vessző hancsával — legalább egy oldalon egy vonalba essék. Ekkor az egész sebzett részt vastag pamutfonállal körülkötözzük s egy hét múlva, ha az ojtás megeredt s nőni kezd, a kötést megtágitjuk, három hétre pedig — amidőn már az oltáshely teljesen összeforrt — a kötést teljesen eltávolítjuk a vad vesszőt pedig gyökereztetés végett földbe bujtásoljuk. (Szokták a vad vesszőt földbe jutó részén egy helyen lapos harapó-fogóval megroppantani, vagy kézzel megcsavarni hogy seb támadjon rajta, amennyiben ha a szőlővessző friss sebbel jut a földbe, ott gyorsan képez forrányt — callust — s ebből fejleszt leghamarabb gyökereket.)

Amidőn amerikai vesszőre ojtott nemes szőlő töveket ültetünk állandó helyére, ügyeljünk arra, hogy az ojtás-hely is 10—12 cm. mélyen föld alá kerüljön. Tapasztalt szőlőművelők állítják, hogy ha az ojtás-hely nem áll folytonos érintkezésben a levegővel, azon esetben nincs kitéve évek múlva sem a fenésedésnek. (Ojtott tökéknél nem ritka eset hogy 10—15 éves korában az ojtás helyén fenésedést kap s elpusztul.) Ily ültetés mellett azonban vigyáznunk kell arra, hogy fiatal ojtványaink az ojtási helyből gyökereket ne eresszenek mert esetleg a nemes vesszőrészből bocsajtott gyökereket hamar megtalálná a phylloxera. Azért tanácsos az ily mélyen ültetett töké körül előbb évente, később 2—3 évnvi időközökben a földet elhúzni, a netán ereszett harmat-gyökereket éles késsel tövön simán lemeiszeni s egy-két napig úgy hagyni, hogy a levegő s nap a metszési sebekeket beszárítsa, s csak azután húzni rá ismét a földet

Ime ily módon gondolom én legkönnyebben megfejtethetőnek azon sokak által aggodva felvetett kérdést, hogy: „hol vegyünk elegendő s olcsó szőlő oltványt?“ — Lásson hozzá ki-ki saját maga, s lesz elegendő saját részére is, és jut még belőle olyannak is aki a fáradságot megválthatja pénzzel. — Annak a rettegve emlegetett phylloxera-vésznek pedig „enyhítő-körülmény“ — gyanánt kell betudnunk azt, hogy amit ezer jóakaró ember fáradozása eddig nem bírt keresztül vinni, ő kigyelme — igaz hogy fájdalmas, drasztikus uton — egy csapással keresztül viszi, azt t. i. hogy az ültetendő — ezután majd ojtandó — szőlő fajták nagyobb gondtal válogatjuk meg. S ha még hozzá vesszük, hogy alföldi talajunkban a Riparia roppant erős vegetatív bir s így a reá ojtott — s bizonyára jól megválogatott — fajok nagyobb produktóra vannak képesítve mint saját gyökerezetükön: kérdés vajon a phylloxerát később nem fogjuk e olyan csapásnak nézni, mint midőn valakinek leég az ócska háza, de a biztosítási díjból ujat képes építeni magának?!

BRACSKOK ISTVÁN

Felelős szerkesztő: Varga József.

